

Erélyes intézkedéssel meg kell szüntetni a szegedi lakásuzsorát!

Helyszíni jelentés a szegedi lakásfront dzsungeléből

(A Délmagyarország munkatársától) A közönség köréből tömegesen érkeznek szerkesztőségünkhöz a panaszok, amelyek a szegedi lakásmi-zériákat teszik szóvá. Ezekre a panaszokra kötelességünk ráirányítani az illetékes hatóság figyelmét, mert egyedül a hatóságok gyors és erélyes intézkedése teremthet csak rendet a szegedi lakásuzsora dzsungelében.

A lakáshiány ma országos
jelenség.

folyománya a háborús viszonyoknak és következménye az építési anyaghiánynak, amelynek következtében a mai időkben csak a mulhatatlanul szükséges építkezésekre kaphat ki anyagot az anyaggazdálkodási kormánybiztosság. Az első világháború idején is nagy volt a hiány országsszerűen a lakásokban, akkor azonban minden városban intézményesen és hatalmi szóval teremtetek rendet a lakáshivatalok és ezek elégitették ki a lehetőséghez mérten a szükségletet. Ma lakáshivatal csak azokban a városokban van, ahol a visszaesetelés következtében, vagy egyéb okok folytán sok lakás üresedett meg.

A lakáshiány Szegeden nem újkeletű dolog. Függetlenül a mostani országos helyzettől, ami átmeneti jelenség.

Szegeden már hosszú idők óta
nem volt elegendő lakás.

A lakásszükséglet nagyarányú meg-növekedése egyidejű Szegednek egyetemi várossá való emelkedésével. A családok százaik költöztek Szegedre az egyetemi építkezések óta: a tanári kar, a tisztviselői személyzet, a főiskolai hallgatók számára lakásra volt szükség. A magánépítkezés nem tartott lépést a békeidőkben sem a szükséglet növekedésével, ez tette indokolttá, hogy a város több hatalmas bérpalotát is emelt. Az ily módon keletkezett új lakások azonban csak enyhítették, de nem szüntették meg teljesen a lakáshiányt. Emellett Szegednek az Alföld térségénél is messzebbreható gazdasági, főként kulturális kisugárzása távoli vidékeken is nagy vonzóerőként hat, a lakosság száma állandóan növekszik, ami egészséges és örömdetes folyamat. Ehhez járul az a másik, már nem kevésbé kíváncsú jelenség, hogy az eke mellől is becsábúlnak a tömegek, vonza őket a városi élet és ez a legértékesebb népelem megrikul, átalakul idebenn a város köröngzetében ipari proletárrá. Ezért van annyi tömegszállás és annyi egészségtelen pintelakás a városban.

A lakáshiány: épülethiány

Szegeden a magántőke soha sem mutatott olyanarányú érdeklődést az építkezések iránt, mint ami természetesen lett volna egy száznegyven-ezer lakosú városban. Ennek egyik oka az volt, hogy például a főváros-hoz, vagy más nagy vidéki városokhoz viszonyítva Szegeden sohasem volt különösebb lukratív dolog háztulajdonosnak lenni. A pótló példák itt mindig magasabbak voltak, mint Budapesten, a magántőkéből

hiányzott tehát a kedv és a hajlandóság, a város és a közhatóságok viszont kezdeményező szerepen tulmenően nem vállalhatták az egész problémakomplexumnak a megoldását.

Kétségtelen, hogy normális időkben is, amikor szabadforgalom volt, sokkal kevesebb volt a kínálat, mint a kereslet. Ma fokozott mértékben ez a helyzet, bár tévedés volna azt hinni, hogy Szegeden azért nem lehet ma lakást kapni, mert nincs üres lakás. Igenis van, hirdetik is őket és ha lakástügyünkhöz fordul az ember, tucatjával kapja a címeteket, akár egy, akár két, vagy háromszobás lakásról van szó. Lakás tehát van, válogatni is lehet közöttük, csak éppen megfizetni nem lehet azokat.

A béreket a háztulajdonosok nem emelhetik magasabbra, mert kötött bérek vannak és szabadon csak a most épülő új házak béreit lehet megszabni. Természetesen azonban itt is van bizonyos felső határ. Igaz, hogy ez nem alacsony, de ma mégis ott tartunk, hogy a félkész, vagy most épülő új házakban aránylag olcsóbban lehet lakást kapni, mint azokban a régi házakban, ahol a kötött bérek érvényesek.

Ha nincs lelépés...

Szép csokorra való gyűjteményt állíthatnánk össze a hozzáinkintezett panaszos levelek adataiból, amelyek elősorolják, mennyiféle turpissággal játsszák ki egyesek a fennálló rendelkezéseket. Béremelés nincs? Nem is emelik, régi bérért adják ki a lakásokat, jó háromszobás lakást lehet kapni már nyolcvan pengőért. De... Lélepes? Dehogyan, ilyet nem kér senki, hiszen ezt tiltja a törvény! Azonban... Az egyik helyen az a feltétel, hogy ki kell festeni az egész lakást, mázoltatni kell az ablak- és ajtótokokat is, még pedig zománccfestéssel, háromszoros olajfestés után. A házigazda fenntartja magának a jogot, hogy ezt ő intézze, a költséget nála kell lefizetni:

kétezer pengő!

Az ablak- és ajtómozolás azután többnyire elmarad, mert hol lehet ma kapni annyi zománccfestéket! De a lakó akkor már beköltözött, a pénzt lefizette és kicsiségre ki gondolt? Fő az, hogy van lakás! A másik helyen: „A parkettát most rakattam ujjonnan, ez nem a lakás tartozéka! Vagy: „A beépített cserépkályhákért külön megtérítés jár.” Van azután olyan eset is szép számmal, ahol a még ottlakó bérlő kér díjazást. Jogaim erre is van. Például:

— Kérem, én a lakást csak akkor tudom átadni, ha Pestre költözhetem. Erre nekem nincs pénzem. Ha az új bérlőreflektáns megfizeti a költözködés minden költségeit, nagyon szívesen, minden lelépés nélkül, díjtalanul átadom!

Ez csak kétséges nyilatkozat, nem? Ha azután megkérdezi az ember, hogy mennyi is az a költözködési költség, szemrebbetés nélkül adják a választ:

— Háromezer pengő!

A leggyakoribb azonban, hogy az

üresedő lakás — nem áll üresen. Azaz nem egészen. Az egyik szobában van egy elnyűtt kanapé, a másikban egy rozszant szekrény, a harmadikban egy asztal, két szék.

„Csak butorozva adom ki!”

— jelenti ki ezeken a helyeken a tulajdonos. No igen, mert butorozott lakásra nem vonatkozik semmiféle bármegállapítás, ez szabad egyezkedés tárgya.

Folytathatnánk még a felsorolást hasábokon keresztül, mert elképesztő az a leleményesség, ahogy élelmes emberek ma kijátsszák a hatósági rendelkezéseket. Biztosra mennek: vagy megfizeti a reflektáns a különféle jogcímen követelt összeget, akkor övé a lakás, vagy nem, akkor kiadják másnak, mert lakót, azt ma lehet kapni, még butorozott, vagy költözködési ártalányos, vagy festetendő lakásokra is. Amiből viszont az következik, hogy a mai felháborító lakásuzsora ijesztő méretű elburjánzásában első-sorban a lakásigénylő a hibás, aki megfizeti az uzsoraárát is, csak hogy lakáshoz jusson.

De mit csináljon az, akinek nincs ezerötszáz, két-, vagy háromezer pengője bürkölt lelépésre? Hiába fut a hatóságokhoz följelentéssel, az uzsora tényét bizonyítani is kell, máskülönben könnyen visszajára fordulhat a följelentés és hatóság előtti rágalmazás lesz belőle. Ezt ki meri megkockáztatni? És különben is: ezzel még nem lesz lakása!

A dolog ugyanis nem olyan egyszerű. Különösen nem az Szegeden, mert erre a városra nem vonatkozik az a lakásrendelet, amely lakás-katasztert és hatósági kiutalást ír elő a lakások igénybevétele.

Kérdést intéztünk a lakásuzsora elleni hatósági intézkedések lehetőségével kapcsolatban

dr. Telbisz István

városi tisztii főügyészhez, aki a következőkben világította meg a helyzetet:

— Szeged lakástügyét az 5777/1941. ME. számú rendelet szabályozza. Ez a rendelet megengedi ugyan a hatósági igénybevétele, azt azonban a következő feltételek mellett: „Azokban a városokban, ahol arra a lakáshiány miatt elkerülhetetlen szükség van, a lakás céljaira szolgáló, de nem lakott helyiséget a polgármester nyilvántartásba veszi és felhívja a tulajdonost, illetőleg a helyiséggel rendelkezni jogosult személyt, hogy a helyiséget harminc napon belül adja bérbe. Ha a felhívott harminc napon belül nem tesz eleget a felszólításnak, a polgármester elrendelheti a helyiségnek az általa meghatározott személy részére való igénybevétele.” Ezt a miniszterelnökségi rendeletet a 730/1941. számú belügyminiszteri rendelet terjesztette ki Szegedre.

Azok előtt, akiknek a lakáskeresés szizifuszi munkájában már némi gyakorlatuk van, pillanatra sem

kétséges, hogy a rendelet gyakorlatilag ma már nem oldja meg a lakáskérdést. A polgármester ugyanis a hozzáintéztet irásos bejelentés alapján nyilvántartásba veszi a lakást, ha annak használaton kívüli voltáról meggyőződött. Itt van az első narancshéj, amelyen az igénylő elcsúszhat. Mert mire irásos bejelentése alapján a polgármester elrendeli a kivizsgálást, addigra már a legtöbb üresen álló lakásba bekerül az a bizonyos kanapé, ágy, vagy asztal a két székekkel. Ha azonban sikerül is megállapítani az igénybevehetőséget, a bejelentő akkor se juthat hozzá, mert világos, hogy az előirt harminc nap alatt a tulajdonos ki fogja adni a lakást — csak persze másnak. És persze butorozva.

Dr. Telbisz főügyész egyébként kijelentette, hogy

a hatóságok a legnagyobb szigorral sujtanak le a lakásuzsora üzőire

és amit jó tudni a közönségnek, a törvény nemcsak a különféle áll-jogcímenek lelépést követelőket bünteti, még pedig hat hónapig terjedhető fogházzal, de azokat is, akik ezeket a bürkölt lelépéseket megfizetik. A lakásuzsorát tehát csak úgy lehet leküzdeni, ha a közönség a lelépés fizetésének megtagadásával és a lelépést követelő följelentésével segítségére siet a hatóságoknak a bűnös visszaélések kiirtásában.

Felkerestük a város második ügyosztályának vezetőjét,

dr. Katona István

tanácsnokot is, akihez hivatalból tartoznak a lakástügyek. Katona tanácsnok a következőket mondotta:

— A város mindent elkövet a lakáshiány leküzdésére, de tartanunk kell magunkat a törvényes rendelkezésekhez, ezeken tulmenően nincs jogunkban intézkedni. A polgármester ur egy évvel ezelőtt összeíratta a városban feltalálható összes üres lakásokat. Az összeírás eredménye akkor mintegy hatvan üres lakás volt, legtöbbje egyszobás. Ennek túlnyomó részéről azonban utóbb tisztii orvosi vizsgálat kiderítette, hogy

az egészségre ártalmas és emberi lakás céljára nem alkalmas.

Másik részét a polgármesteri felszólításra az előirt harminc napon belül kiadták és összesen mindössze hat-nyolc esetben kerülhetett csak sor arra, hogy polgármesteri kiutalás alapján juttathattunk az igénylőknek.

— Ez év tavaszán újból összeírtuk a lakásokat, azonban ekkor már alig nyolc üres és igénybevehető lakás akadt az egész városban. A város vezetősége már kétízben élt felterjesztéssel a kormányhoz, hogy a lakásforgalmat megszigorító és a lakáshivatal felállítását elrendelő miniszteri rendelet hatályát terjesszék ki Szegedre is, azonban kérésünket mindkét esetben azzal utasították el, hogy a magánjogba való ilyen erélyes beavatulást csak rendkívül indokolt szükség esetén lehetne engedélyezni.

A két illetékes nyilatkozathoz csak annyit fűzünk hozzá, hogy a lakáskataszter felállítását, amely a város minden lakását nyilvántartaná, mégis csak segítene valamit a lakáshiányon, az uzsora letörésére pedig a közönségnek is támogatnia kell a maga bejelentéseivel a hatóságokat. Néhány drákói szigorral hozott súlyos büntetés majd elretentő példát statuál!

K. M.

Alsóközponti Mozi

Vasárnap 3, 5, 7 órákor

Fekete álarcos